

TOTI SOLER, MÚSIC

Text: JOAQUIM VILARNAU / Fotos: JORDI PLAY

"Si no ets amb qui mana no existeixes"

Toti Soler és un dels músics més prestigiosos del país. A banda de la seva producció discogràfica, ha acompanyat amb la guitarra diversos cantants, sobretot Ovidi Montllor. Acaba de presentar 'Cançons', un disc amb temes propis i del seu pare.

Està animat?

—Depèn de per què, sí. Depèn de per què, no gaire. Estic animat perquè tinc molts projectes que em ve de gust fer. Això em dona molta alegria. A més a més, visc en un lloc meravellós, al Palau-Sator. Anar-hi a viure ha estat un canvi contundent per mi, fins i tot a nivell artístic. Ara preparo un disc amb el meu fill.

—Com serà aquest nou disc?

—Hi cantarà el meu fill. Jo només l'acompanyaré amb la guitarra. Té onze anys i es diu Alex. Serà un disc de cançons populars, infantils, nadales... un disc per a nens amb acompanyaments marxosos. Farem la competència al Club Súper 3.

—Quins altres projectes té?

—Estic gravant rossinyols i altres ocells. Des que visc al camp estic aprenent a conèixer els ocells i vull fer un disc amb el cant dels rossinyols i la guitarra. És curiós. Jo havia cantat un poema de Pere Quart que es diu "El rossinyol caduc". Un poema deliciós, com tots els de Pere Quart. En canvi no se'n parla gaire, de Pere Quart. Per què? Perquè era molt crític i en aquest país la crítica i l'autocrítica no agrada gaire. Si no estàs de la banda dels que manen, no existeixes.

—Deia que no està gaire animat per altres coses. Quines són?

—Van sortint. Jo diria que el món no va bé. Tenim guerres pràcticament arreu del món, la injustícia és el pa de cada dia... Realment fem una mica de pena.

—Creu que les coses van pitjor que fa trenta anys?

—Quan ets jove penses que pots arreglar el món. Després, quan ets més gran, tens la sensació que lluites contra una paret i que la paret no nota els teus cops. Potser sempre ha estat així, i fa cinc mil anys això ja passava... El fet és que no hi ha solidaritat, ni generositat, que la sensibilitat estigui molt amagada... Ara que visc al camp, he descobert que faig una vida molt més interessant, més profunda i més autèntica. Estic més lluny d'aquests embolics humans.

—Quan es va traslladar?

—Fa molts anys que vaig a Palau-Sator i a finals de l'any passat vaig decidir quedar-m'hi. Aprofito més el temps i estic per les meves coses. Els passeigs en bicicleta són extraordinaris i em donen força per fer la meua feina. Quan vivia a Barcelona em passava el dia fent encàrrecs. A Barcelona és molt difícil de treballar-hi sense interferències. A mi m'afecta molt l'entorn i a Palau Sator hi estic molt bé. Evidentment continuo essent conscient que visc en un món de guerres i d'injustícia.

—I hi ha alguna sortida?

—No ho sé. Sembla que les coses no es puguin arreglar, que estiguem en mans de gent molt egoista, que es gasta milers de milions

per fer armes, en canvi a Etiòpia i altres països es passa gana. Això em fa sentir impotent i desil·lusionat. Hi ha molts polítics que menteixen. Tots no, suposo. Són senyors que haurien de ser els servidors del poble i en canvi van de grans protagonistes de la història. Cada dia ens els hem d'empassar en els diaris i a les televisions. Ho trobo molt decebedor.

"Quan ets jove et penses que pots arreglar el món. Després, quan ets més gran, tens la sensació que lluites contra una paret i que la paret no nota els teus cops. Potser sempre ha estat així."

—Ara ha sortit un llibre de Pedrolo. Un recull d'articles que es titula "Cal protestar encara que no serveixi de res". És una via de sortida?

—Potser donar la tabarra és l'únic que podem fer. No ho sé. De vegades penso que ja els va bé que protestem. Així ens fa la sensació que vivim en una democràcia i en llibertat. Però de llibertats no en tenim tantes com ens volen fer creure. No sé quina és la millor manera, no tinc la clau.

—Parlem de música. Quina relació té amb la seva guitarra?

—És un objecte que està enganxat a mi des de fa quasi quaranta anys. Per mi la guitarra és un dels instruments més extraordinaris per la seva simplicitat. És una capsa amb un forat, un pal i unes cordes. És tan senzill però té tantes possibilitats que no hi ha cap instrument igual. Hi ha instruments que també m'agraden molt, com el violoncel, la taula de l'Índia, les flautes... tots els instruments són bonics quan es toquen bé però jo tinc una devoció especial per la guitarra. Envejo els pianistes perquè tenen molta comoditat: ho tenen tot davant i poden fer servir les dues mans per tocar. Amb una es poden acompanyar i amb l'altra fer solos. Això amb la guitarra és molt complicat perquè només es pot executar amb una mà.

—Li preguntava quina relació hi té recordant aquell llibre de Patrick Süskind, *El Contrabaix. Aquell pobre home que està amargat amb el seu instrument...*

—Aquestes coses, literàriament funcionen molt bé. Quan veig un llibre o una pel·lícula sobre un músic, en desconfio sempre. És irreal. Quan em parlen de la biografia de tal músic, jo surto corrent. No me'n crec ni una. A mi m'agrada molt el Woody Allen.

Aquesta darrera pel·lícula que ha fet, *Acords i des-acords*, no està gens malament. En aquesta pel·lícula sí que hi ha coses que corresponen a la realitat. En general, les pel·lícules es fan de cara a la galeria perquè la gent ho entengui i fent servir molt els tòpics. Quan coneixes els músics de veritat t'adones que no tenen gaire a veure amb els que surten a les pel·lícules.

—Potser amb més veritat no agradarien tant.

—Potser no o potser sí. No ho sé. Depèn del director i de moltes altres coses. Però no conec gaires directors que coneguin el món de la música. El Woody Allen sí, coneix els músics de prop i ha fet un personatge que s'assembla bastant a un personatge real. Jo crec que, en realitat, la pel·lícula és un homenatge al Django Reinhardt.

—Quantes guitarres té?

—Actualment només en faig servir dues. En tinc

sis però en tinc de repartides. Una la té el meu germà Pau, una altra la meua filla Laia, una altra el meu fill Alexandre i jo que en tinc tres.

—A l'hora de compondre, fa servir la guitarra?

—Sí. No sóc d'aquests músics que s'asseuen davant del paper i pensen. Necessito un instrument, sentir les harmonies... Després, si cal, ho escric. Jo toco de memòria. Quan són peces una mica complicades sí que les escric perquè amb el temps és fàcil oblidar-les, però la majoria no les escric.

—Això és poc acadèmic, oi?

—Exactament. Això és el que no ensenyen al Conservatori. Allà només t'ensenyen a llegir un paper. Jo m'he trobat amb la desagradable sorpresa de trobar-me amb músics que han estudiat una carrera sencera i que si els treus el paper de davant no saben tocar res. O sigui, no tenen la música a dins sinó escrita en un paper. Si a les escoles de música no

t'ensenyen això, malament rai. És trist tocar com un lloro, amb perfecció però sense aportar-hi res. És important que cada intèrpret sàpiga fer seva la música. Ara surt molta gent dels conservatoris amb una tècnica molt bona. En això sí que hem evolucionat molt. Però només saben tocar notes. No hi posen emoció, sentiment... Tan sols volen fer negoci amb la música.

—Aleshores, per a vostè què és la música?

—És un conjunt de coses que provoquen un impacte especial. Jo crec que un músic de veritat es fa notar. Dels altres n'hi ha molts. Hem d'evolucionar en el sentit humà. Un músic fa parlar els dits però també l'ànima, el cor, la intel·ligència...

—No hi ha una educació musical adequada. Què s'hauria de fer?

—Per començar, en lloc de gastar-se tants milers de milions amb liceus i auditoris, que són per a una elit, caldria una planificació d'estudis. Si no els eduquem de petits no tindrem públic. El meu fill fa una classe de flauta la setmana i prou.

—El que passa és que el Liceu és un acte social.

—Sí, sempre ho ha sigut.

—Això és bo o dolent per a la música?

—No veig que sigui bo. Jo tinc molt de respecte per l'òpera. El meu avi era cantant d'òpera i tinc discos d'ell gravats l'any 1900 a Milà. El seu nom artístic era Angelo Angioletti però en realitat es deia Jaume Bachs. Jo he sentit moltíssima òpera i algunes m'agraden i algunes, no. És un gènere que està molt bé però no arriba a tothom ni de bon tros. I hi ha altres gèneres que també són importants i no se'ls fa gens de cas. Jo crec que els diners que s'han gastat són per posar-se una medalleta. Després, re-

"De vegades em fa la sensació que visc en un país antimusical. Poses la ràdio i només sents música americana. Està claríssim que som americans. L'única diferència és que no podem votar el president dels Estats Units."

sulta que els músics s'han de tocar els nasos. El mestre Halfter, deixeble de Falla, deia que "la millor sortida pels músics espanyols és la d'Irun". Doncs ami, de vegades també em fa la sensació que visc en un país anti-musical. Poses la ràdio i només sents música americana. Està claríssim que som americans. L'única diferència és que no podem votar per escollir el president dels EUA però per la resta som americans. No existim, la cultura mediterrània no existeix. S'ha d'aprendre de tot arreu, de la música clàssica, del jazz, de la de l'Índia... però tenim unes arrels i les hem de conservar. Igual que els americans i els anglesos han sabut fer evolucionar la seva música, nosaltres també ho hem de poder fer amb la nostra. El sùmmum de la colonització i de la rentada de cervell és que els nois d'avui creixen pensant que la seva música és el blues. Això és fer el ridícul. És la mateixa sensació que veure un japonès tocant flamenc. No coneixem la nostra cultura, ni la nostra música, ni les nostres arrels.

—*Què pensa un creador com vostè que acaba de treure un disc i que sap que sonarà molt poc per la ràdio?*

—Durant molts anys m'ha sabut molt greu. Ara tant se me'n fot. Si m'hi volen posar que m'hi posin i si no m'és igual. No dec res als mitjans de comunicació, no m'han ajudat mai. Només posen txumba-txumba, patxanga, artistes penques i robaperes. La ràdio, la tele, les revistes, els diaris i fins i tot els telenotícies en van plens, d'això. Oportunistes que van de grans solidaris i en realitat només s'interessen pels diners. Estan enganyant tot hom i la gent s'ho creu. En canvi, pràcticament ni se sent parlar dels bons artistes.

—*Se sent ben tractat per la seva companyia?*

—Després de molts anys estic a la primera companyia on em tracten una mica bé. L'Ovidi es va

—**Té un disc amb nom de vi, Vinya Laia. Me'l va encarregar una empresa de vins alemanya que ven vins ecològics. Amb la compra d'unes ampolles fan un regal cultural del lloc de procedència del vi. Ei meu disc es regala amb un vi del Penedès que es diu Vinya Laia. Per això el llibret és en català i alemany. El paper del llibret és ecològic i em va sortir més car que el normal. És una cosa sensacional. N'he venut 17.000, és el disc que he venut més. Per mi aquesta xifra és una bogeria.**

molt ben escollits. En fa vostè la tria?

—Recentment, sí. Quan era un adolescent, me les feia el meu pare. Quan vaig conèixer l'Ovidi, me les feia ell. Després vaig començar a triar jo. A Catalunya hi ha un planter de poetes impressionant. I només n'hi ha un que pugui viure de la poesia, que és el Miquel Martí i Pol. Me l'estimo molt. M'agrada moltíssim Blai Bonet, Pere Quart, Vicent Andrés Estellés, Joan Vinyoli, Marià Manent, Carles Riba, Joan Salvat-Papasseit... i de joves, l'Enric Casasses. I més, ho tenim bé, això de la poesia.

—*El seu pare ja musicava Marià Manent i Vinyoli.*

—Sí. Ell va ser qui em va posar aquests llibres a les mans. Jo he musicat cançons que ell ja havia musicat. Per exemple el *Liebeslied* del darrer disc és la versió del meu pare, que m'agrada més que la meua. En canvi del *Petita festa* m'agrada més la meua que la d'ell.

passar tretze anys buscant una discogràfica, no la va trobar i es va morir. Mentrestant algú s'estava fent ric. És normal que no posin els meus discos a la ràdio, que ningú sàpiga el que faig. M'he arribat a trobar gent pel carrer que em pregunta si encara toco. I tu encara respireres? Quina pregunta més imbècil.

—*Això també ho va patir l'Ovidi. Com era Ovidi Monllor?*

—L'Ovidi era un personatge molt especial, d'una profunditat i d'una lucidesa molt gran. Per mi va ser com un germà i el que vaig viure amb ell no m'ho prendran mai.

—*Com va ser, l'Ovidi va trobar el Toti Soler o a l'inrevés?*

—Ens vam trobar. Va ser en el primer disc que va fer. Em van cridar per col·laborar-hi. Era un EP petit amb quatre cançons. I ens vam fer amics. He participat en tots els discos de l'Ovidi menys en un, *Un entre tants*, perquè era a Andalusia aprenent a tocar la guitarra flamenca.

—*Quan vostè fa cançons recorre a poemes*

